

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 13 X 2017

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

BPW.571.1.2017.NK

**Gen. Jacek Kitliński
Dyrektor Generalny Służby
Więziennej**

ul. Rakowiecka 37a
02-521 Warszawa

Państwo Powo Boczowe,

w dniach 7-8 czerwca 2017 r. przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji przeprowadzili wizytację Aresztu Śledczego w Wałbrzychu.

Z rozmów wizytujących z administracją Aresztu wynika, że zasadniczym problemem, uniemożliwiającym przeprowadzenie wielu niezbędnych prac, jest brak decyzji co do dalszego bytu jednostki, a co za tym idzie – wstrzymywanie nakładów finansowych. Chodzi przykładowo o doprowadzenie ciepłej wody do cel mieszkalnych czy niedostosowanie ciągów komunikacyjnych jednostki do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową (w Areszcie znajduje się cela przeznaczona dla takich osób). Ponadto w Areszcie brak jest jakiegokolwiek miejsca do zajęć sportowych (sala, boisko, siłownia). Jedynymi dostępnymi dla osadzonych formami aktywności ruchowej są spacer po niewielkich polach spacerowych i gra w tenis stołowy na świetlicy. Wprawdzie na terenie jednostki znajduje się plac, na którym możliwe byłoby urządzenie miejsca do zajęć sportowych, ale jak wyjaśnił dyrektor Aresztu, brak jest środków finansowych na podjęcie odpowiednich prac, choć jednostka ma konkretne plany na zagospodarowanie tego miejsca (plac do ćwiczeń siłowych).

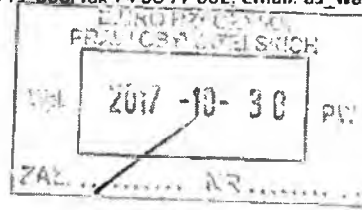
Dyrektor Aresztu poinformował przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji, że od wielu lat zapowiadana jest likwidacja jednostki, co wstrzymuje dokonywanie nakładów finansowych innych niż bieżące niezbędne wydatki. Powoduje to permanentne utrzymywanie stanu, w którym prawo osadzonych do przebywania w godnych warunkach doznaje uszczerbku. Przedstawiciele KMPT zwracają uwagę, że zakaz tortur i niehumanitarnego

lub poniżającego traktowania ma charakter bezwzględny, co oznacza, że żadne względy natury ekonomicznej i administracyjnej nie mogą usprawiedliwiać stanu, który mógłby zostać uznany za poniżające lub niehumanitarne traktowanie.

Mając to na względzie, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 958), zwracam się z uprzejmą prośbą o poinformowanie o planowanych decyzjach organizacyjnych dotyczących dalszego funkcjonowania Aresztu Śledczego w Wałbrzychu.

Z poważaniem

Helena

RPW/63436/2017 P
Data: 2017-10-30

DD.0812.5.2017.JK

Wałbrzych, dn. 20 października 2017r.

**Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
ul. Wierzbowa 5
50-056 Wrocław**

W odpowiedzi na Raport z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji przeprowadzonej w dniach 7-8 czerwca 2017 roku informuję, że jak wynika z notatki służbowej Kierownika ZOZ, Ambulatorium Aresztu Śledczego w Wałbrzychu podzielone jest na trzy części. Osadzeni doprowadzani są do ambulatorium przez funkcjonariuszy działu ochrony, którzy w trakcie wizyty przebywają na korytarzu. Z uwagi na fakt, iż personel ambulatorium Aresztu Śledczego w Wałbrzychu jest płci żeńskiej, w szczególnych przypadkach, kiedy osadzony jest agresywny, bądź wulgarny wizyta w ambulatorium przebiega w obecności funkcjonariusza działu ochrony na wyraźny wniosek osoby przeprowadzającej badania. Badanie lekarskie składa się z dwóch części tj. badania podmiotowego, czyli zebrania wywiadu oraz badania przedmiotowego, w skład którego wchodzi min. oglądanie osadzonego. Jeżeli osadzony zgłasza podczas wizyty w ambulatorium, że została wobec niego użyta siła fizyczna, która spowodowała powstanie obrażeń na ciele, obrażenia te zostają opisane w Książeczce Zdrowia, czyli zostaje podany obszar ciała na którym się znajdują, ich wielkość, kształt oraz kolor. Przy przyjęciu w dniu 02.11.2016 osadzony nie zgłosił, że został pobity przez policję, w związku z powyższym nie zostało to odnotowane w książeczce zdrowia osadzonego, ani nie poinformowano Dyrektora jednostki.

W sprawie udzielenia wyjaśnień dotyczących zawiadomienia odpowiednich organów w związku z powzięciem informacji o obrażeniach osadzonego, które miały zostać spowodowane przez Funkcjonariuszy Policji informuję, że jak wynika z wyjaśnień funkcjonariusza zgodnie z procedurą osadzony podczas przyjęcia do jednostki jest doprowadzany do służby zdrowia,

która nie przekazała informacji, że obrażenia osadzonego powstały wskutek pobicia. W dniu przyjęcia w trakcie rozmowy wstępnej osadzony podał, że posiada zaczerwienienie na nosie, które powstało przed przyjęciem do aresztu. Z tego też powodu wychowawca wziął oświadczenie od osadzonego. Nadmieniam, że wychowawca nie jest lekarzem i nie jest w stanie stwierdzić, czy obrażenia powstały wskutek pobicia. Ponadto osadzony złożył na tą okoliczność dwa oświadczenia o różnej treści w trakcie przyjmowania przez Dział Ewidencji oraz wychowawcę. W złożonych oświadczeniach osadzony nie oskarżył funkcjonariuszy Policji o pobicie. Ponadto informuję, że osadzony był doprowadzony na posiedzenie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu w dniu 2 listopada 2016 r., sygn. akt II z wniosku Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Wałbrzychu zostało wydane Postanowienie w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania. Uzasadnienie wydanego Postanowienia nie zawiera żadnej wzmianki na temat obrażeń osadzonego ani zgłaszanych przez niego uwag odnośnie pobicia w trakcie zatrzymania przez funkcjonariuszy Policji.

W sprawie udzielenia wyjaśnień, co do grafiku zajęć świetlicowych informuję, że w XIII strefie izolacyjnej przebywał osadzony Skazany został przetransportowany do tutejszej jednostki ze względu na zapewnienie mu bezpieczeństwa osobistego na polecenie organu dysponującego. Został rozmieszczony pojedynczo w celi mieszkalnej monitorowanej, w związku z powyższym została podjęta decyzja o zwiększeniu ilości zajęć świetlicowych – nawet do sześciu razy w tygodniu. Po dokonanej weryfikacji grafiku zajęć świetlicowych wynika, że każda z grup izolacyjnych korzysta z zajęć świetlicowych od dwóch do trzech razy w tygodniu. Różnice w dostępie do świetlicy wynikają z tego, że osadzeni w tym czasie mogą mieć spacer bądź łaźnię. Ponadto niektóre strefy izolacyjne mogły być niezaludnione, co było przyczyną zmniejszenia ilości zajęć świetlicowych danej grupy, uwzględnionej w grafiku.

Informuję, że w jednostce jest wyznaczona jedna cela mieszkalna trzyosobowa przeznaczona dla osób niepełnosprawnych. Ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa osobistego osadzonego, jak i różne grupy i podgrupy klasyfikacyjne nie było możliwości zakwaterowania osadzonych w jednej celi mieszkalnej.

Doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych jest w chwili obecnej zadaniem remontowym przeniesionym przez OISW we Wrocławiu na rok 2018r. Wyposażenie łaźni w przesłony pomiędzy stanowiskami prysznicowymi jest uwarunkowane przyznaniem środków celowych przez OISW we Wrocławiu. Jednakże ze względu na obecną sytuację jednostki (możliwość likwidacji) wszelkie inwestycje zostały wstrzymane do czasu podjęcia decyzji w sprawie jednostki. W celu wyposażenia łaźni w maty antypoślizgowe oraz wykonanie

zadaszeń na polach spacerowych, jednostka zwróci się do OISW we Wrocławiu o przyznanie dodatkowych środków celowych na ww. zakup.

W odniesieniu do części dotyczącej wyposażenia cel mieszalnych w brakujący sprzęt kwaterunkowy, informuję, iż wszystkie cele mieszkalne są wyposażane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2016r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Z poważaniem

DYREKTOR
Prokuratury Śledczej w Wałbrzychu
Piotr Bistruska

Wykonano w 2 egz.

1 egz. adresat

2 egz. aa.

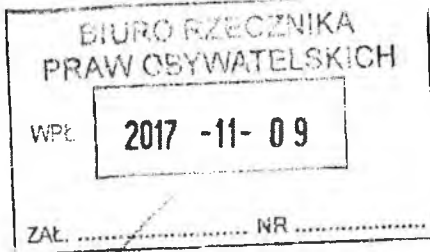
DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

RPW/65143/2017 P
Data:2017-11-09

Warszawa, dnia 07 listopada 2017 r.

BDG.055.13.2017.ASD

Pani
Hanna Machińska
Zastępca Rzecznika
Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Zastępczo

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 października 2017 roku, nr BPW.571.1.2017.NK, w sprawie udzielenia informacji o planowanych decyzjach organizacyjnych dotyczących dalszego funkcjonowania Aresztu Śledczego w Wałbrzychu uprzejmie przedstawiam stanowisko w poruszony kwestii.

Areszt Śledczy w Wałbrzychu jest przeznaczony dla tymczasowo aresztowanych i skazanych mężczyzn. Pojemność jednostki wynosi 123 miejsca zakwaterowania. W jednostce zatrudnionych jest 63 funkcjonariuszy oraz 3 pracowników cywilnych.

Jednostka wymaga przeznaczenia znacznych środków finansowych na modernizację infrastruktury obiektów budowlanych w których przebywają osoby pozbawione wolności. Z uwagi na lokalizację aresztu śledczego, który położony jest w centrum miasta, nie jest możliwa jego rozbudowa. Funkcjonowanie tak małej jednostki penitencjarnej jest nieekonomiczne, ponieważ koszty utrzymania są zdecydowanie wyższe niż w jednostce o większej liczebności miejsc zakwaterowania. Wobec powyższego najwłaściwszym wydaje się kierunek zmierzający do realizacji koncepcji zniesienia Aresztu Śledczego w Wałbrzychu. W tym przypadku nie zachodzi obawa braku możliwości właściwego wykonywania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, wobec osób pozostających w tej jednostce, gdyż osoby te zostaną przeniesione do innych w okręgu wrocławskim.

W założeniach „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2017 – 2020” ustalono poprawę efektywności funkcjonowania Służby Więziennej, w kontekście ponoszonych nakładów finansowych na jej utrzymanie, w drodze likwidacji (zniesienia) lub przekształcenia w oddziały zewnętrzne „małych” jednostek penitencjarnych oraz poprzez budowę nowych i kompleksową modernizację wybranych jednostek penitencjarnych. Skutkiem podjętych działań będzie lepsze wykorzystanie środków finansowych, w wydatkowaniu środków budżetowych przeznaczonych na działalność inwestycyjną i remontową, wynikających z ustania konieczności ponoszenia nakładów na jednostki wysoce zdekapitalizowane i kosztowne w eksploatacji.

Wykonano w 2 egz.:
1. adresat
2. a/a L.dz. 890/2017

[Signature]
DYREKTOR GENERALNY
Służby Więziennej

gen. Jacek Kitiński

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Wrocław, 2 lutego 2018 r.

**Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
we Wrocławiu**

BPW.571.1.2017.NK

**Szanowny Pan
Pplk Piotr Pietruszka
Dyrektor Aresztu Śledczego
w Wałbrzychu
ul. Słowackiego 10a
58-300 Wałbrzych**

Szanowny Panie Dyrektorze,

uprzejmie dziękuję za nadesłanie odpowiedzi na Raport z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Aresztu Śledczego w Wałbrzychu przeprowadzonej w dniach 7-8 czerwca 2017 r.

Odnosząc się do jej treści w zakresie obrażeń ciała w czasie przyjęcia do jednostki *[usunięto dane osobowe]* w dniu 2 listopada 2016 r. pozwolę sobie zauważyć, co następuje:

W trakcie przyjmowania do Aresztu osadzony ten posiadał widoczne gołym okiem obrażenia – zadrapanie na czole, ranę na nosie i zsiniazone okolice oka lewego. Obrażenia te są widoczne na zdjęciu znajdującym się w aktach osadzonego, którego kopię załączam. W swych wyjaśnieniach wskazał Pan, że osadzony podał w czasie rozmowy wstępnej z wychowawcą, że posiada zaczerwienienie na nosie, które powstało przed przyjęciem do Aresztu, zaś wychowawca – jak Pan wyjaśnił – nie jest lekarzem i nie jest w stanie stwierdzić, czy obrażenia te powstały wskutek pobicia. Nie sposób jednak nie zauważyć, że obrażenia tego rodzaju, co uwidocznione na zdjęciu (a które musiał widzieć sam wychowawca, nawet i bez oświadczenia osadzonego) są nawet dla laika obrażeniami, które powinny wzbudzić podejrzenie. Są one bardzo wyraźne i z pewnością musieli je zauważyć funkcjonariusze biorący udział w procedurze przyjmowania *[usunięto dane osobowe]* do jednostki. Niezależnie od źródła powstania obrażeń chcę podkreślić, że zgodnie z § 36 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności

administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz. U. z 2015 r., poz. 927), „w wypadku doprowadzenia do jednostki penitencjarnej osoby z obrażeniami ciała (*jakimikolwiek, bez względu na źródło ich powstania – dop. RPO*) organ doprowadzający doręcza dokument informujący o **okolicznościach** i **przyczynach** powstania tych obrażeń oraz dokument sporządzony przez lekarza, zawierający ich **opis**. Dokument może być również wystawiony przez lekarza podmiotu leczniczego dla osób pozbawionych wolności jednostki penitencjarnej, do której nastąpiło doprowadzenie”. Jeśli więc brak jest stosownego dokumentu wystawionego przez organ doprowadzający, należy go sporządzić w jednostce penitencjarnej. Lekarz w czasie badania wstępnego powinien odnotować istnienie tych obrażeń i uczynić wzmiankę o ich przyczynie. Tymczasem w książeczce zdrowia osadzonego brak jest **jakichkolwiek** informacji o obrażeniach na ciele, widocznych w czasie przyjęcia do jednostki.

Jeśli chodzi o domniemaną przyczynę obrażeń, tj. pobicie przez funkcjonariuszy Policji w czasie zatrzymania – nie jest prawdziwy podawany przez Pana fakt, jakoby osadzony [*usunięto dane osobowe*] nie zgłaszał przy przyjęciu, że został pobity przez Policję. Przeczy temu choćby napisane przez niego odręcznie oświadczenie znajdujące się w aktach osobopoznawczych, datowane na 2 listopada 2016 r. (kopia w załączeniu).

W związku z powzięciem wiadomości o domniemanym pobiciu przez funkcjonariuszy Policji, Areszt Śledczy powinien był zawiadomić organy ścigania (art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego) oraz sędziego penitencjarnego (§ 36 ust. 3 ww. rozporządzenia) – czego nie uczyniono.

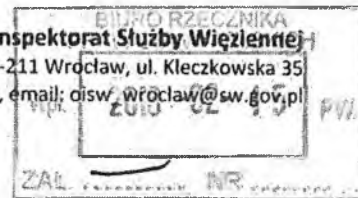
Abstrahując od kwestii naruszenia procedur w związku z przyjęciem do Aresztu [*usunięto dane osobowe*], chcę zauważyć, że udokumentowanie obrażeń ciała osoby przyjmowanej do jednostki leży w jej interesie. Pozwala bowiem na ekskulpowanie jej od zarzutu, że obrażenia te powstały w czasie pobytu w Areszcie.

Na podstawie art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 958), uprzejmie proszę o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Odnosząc się do pozostałych kwestii poruszonych w Raporcie z wizytacji KMP uprzejmie proszę o wyjaśnienie, czy w Areszcie Śledczym w Wałbrzychu występują sytuacje pokrywania się – dla poszczególnych osadzonych – godzin spaceru, łaźni i korzystania ze świetlicy. Napisał Pan bowiem, że „różnice w dostępie do świetlicy wynikają z tego, że osadzeni w tym czasie mogą mieć spacer bądź łaźnię”. Wszyscy osadzeni powinni mieć równy dostęp do zajęć świetlicowych i grafiki powinny być tak

ustalone, by poszczególne zajęcia (świetlica, łaźnia, spacer itd) nie kolidowały ze sobą i by każdy z osadzonych mógł ze wszystkich korzystać, nie rezygnując z innych.

Proszę także o uzupełnienie wyjaśnień w zakresie brakujących odpowiedzi na pkt 1.3 i 1.13 Raportu.

OID-kk.0812.1.1.2018.85

Wrocław, dn. 09 lutego 2018 r.

Pani
Katarzyna Sobańska-Laskowska
Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
Ul. Wierzbowa 5
50-056 Wrocław

Szanowna Pani

Z uwagą zapoznałem się z ustaleniami zawartymi w raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z rewizytacji w dniach 7-8 czerwca 2017r. Aresztu Śledczego w Wałbrzychu znak BPW.571.1.2017.NK z dnia 2 lutego 2018r.

Pragnę poinformować, że w związku z trwającą reformą Służby Więziennej Minister Sprawiedliwości podjął decyzję o zniesieniu z dniem 31 marca 2018r. Aresztu Śledczego w Wałbrzychu (Dz. Urz. MS 2018 poz. 66). Obecnie prowadzone są prace likwidacyjne oraz zmierzające do zagospodarowania pozostającym mieniem znajdującym się w użytkowaniu jednostki. Nie będzie zatem możliwe i racjonalne wykonanie zalecenia polegającego na zapewnieniu środków finansowych na realizację przedstawionych w raporcie zaleceń.

Odnosząc się do uchybienia stwierdzonego przez wizytatorów Krajowego Mechanizmu Prewencji w działalności Aresztu Śledczego w Wałbrzychu w zakresie nienależytego udokumentowania obrażeń ciała osadzonego w czasie przyjęcia do jednostki penitencjarnej oraz braku zawiadomienia odpowiednich organów państwa, pismem z dnia 8 lutego 2018r. przypomniano Dyrektorom jednostek o zasadach postępowania zgodnie z § 36 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23.06.2015r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz.U.2015 poz. 927).

Pragnę zapewnić, że każdorazowo przekazuję Państwa uwagi do analizy i podjęcia odpowiednich kroków w celu poprawy warunków bytowych osadzonych w jednostkach penitencjarnych podległych Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej we Wrocławiu. Wszystkie jednostki są zatem remontowane i modernizowane a Dyrektorzy dokładają odpowiednich starań aby zapewnić osobom z niepełnosprawnością ruchową dostęp do

wszystkich pomieszczeń przeznaczonych do korzystania przez osadzonych. Stale poszerzana jest oferta dostępnych dla osadzonych zajęć sportowych, kulturalno-oświatowych oraz zatrudnienia. Obecnie organizowane są kursy zawodowe finansowane z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w celu zmniejszenia barier związanych z wykluczeniem społecznym po opuszczeniu jednostki penitencjarnej.

Wyrażam nadzieję, że dalsza współpraca będzie przynosiła obopólne wymierne korzyści mające na względzie praworządne wykonywanie kary pozbawienia wolności.

Wykonano w 2 egz. BS:

- 1 Adresat
2. Aa

2 wygaszonymi znaczkami

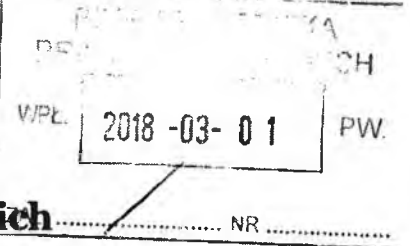
[Signature]

DYREKTOR OKRĘGOWY
SŁUŻBY WIEZIENNEJ
we Wrocławiu
płk Tomasz Raczyk

DD.0812.1.2018JK

Wałbrzych, dn. 22 lutego 2018r.

**Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich**
Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
ul. Wierzbowa 5
50-056 Wrocław

W odpowiedzi na pismo z dnia 2 lutego 2018 roku dotyczące zaleceń z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji przeprowadzonej w dniach 7-8 czerwca 2017 roku informuję, że z uwagi na zawarte spostrzeżenia i zalecenia dotyczące uchybienia nienależytego udokumentowania obrażeń ciała osadzonego w czasie przyjęcia do jednostki zostało przeprowadzone w tym zakresie szkolenie dla funkcjonariuszy jednostki. Ponadto funkcjonariusze zostali zapoznani z pismem BO.521.1.2017.WM z dnia 30 maja 2017 roku Dyrektora Generalnego SW dotyczącym poleceń z zakresu używania środków przymusu bezpośredniego oraz pismem BO.521.2.2017.ZG z dnia 13 czerwca 2017 roku Dyrektora Generalnego SW dotyczącym poleceń w zakresie działań ukierunkowanych na niedopuszczanie do występowania zdarzeń związanych z niepraworządnym i niehumanitarnym traktowaniem osób pozbawionych wolności oraz zostali zobowiązani do realizacji zawartych w ww. pismach poleceń.

W sprawie pokrywania się dla poszczególnych osadzonych godzin spaceru, łaźni czy korzystania ze świetlicy wyjaśniam iż ww. zajęcia są tak planowane aby nie kolidować ze sobą. Mimo specyfiki jednostki (bardzo duża rotacja osadzonych w jednostce oraz posiadanie jednej świetlicy) oraz konieczności zapewnienia bezpieczeństwa osobistego osadzonym staramy się, każdej grupie zapewnić taką samą ilość zajęć.

W odpowiedzi na pkt 1.3 Raportu z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji informuję, że funkcjonariusze i pracownicy cywilni jednostki zostali zapoznani z treścią Protokołu Stambulskiego.

W odpowiedzi na pkt 1.13 Raportu z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji informuję, że w roku 2018 zostało zaplanowane poszerzenie oferty zajęć sportowych i kulturalno-oświatowych dla osadzonych w postaci wykonania mini siłowni na zewnątrz budynku oraz zakupu mini steppera na świetlicę. Z uwagi na zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 stycznia 2018 roku w sprawie zniesienia Aresztu Śledczego w Wałbrzychu z dniem 31 marca 2018 roku ww. planów nie uda się zrealizować.

Ponadto informuję, że obecnie w jednostce nie przebywają osadzeni.

Z poważaniem

DYREKTOR
Śledczego w Wałbrzychu

Piotr Pietruszka

Wykonano w 2 egz.

1 egz. adresat

2 egz. aa.